

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 20 kwietnia 2009 r.

w sprawie projektu rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 332/2002 ustanawiające instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich

(CON/2009/37)

(2009/C 106/01)

Wprowadzenie i podstawa prawna

W dniu 17 kwietnia 2009 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Rady Unii Europejskiej o wydanie opinii w sprawie projektu rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 332/2002 ustanawiające instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich ⁽¹⁾ (zwanego dalej „projektem rozporządzenia”) ⁽²⁾.

Właściwość EBC do wydania opinii wynika z art. 105 ust. 4 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, ponieważ EBC zarządza środkami przyznawanymi w ramach wskazanego programu pomocy finansowej. Rada Prezesów wydała niniejszą opinię zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego.

1. Uwagi ogólne

EBC uważa, iż w obecnej sytuacji finansowej jest bardziej prawdopodobne, że państwa członkowskie spoza strefy euro będą wnioskowały o wsparcie w ramach średnioterminowej pomocy finansowej częściej, niż pierwotnie zakładano, oraz że ich wnioski o wsparcie będą opiewały na wyższe kwoty, niż przewidywano w 2002 r., kiedy weszło w życie rozporządzenie (WE) nr 332/2002, oraz w grudniu 2008 r., kiedy rozporządzenie to było zmieniane. Dlatego EBC jest zdania, że – biorąc pod uwagę rozwój międzynarodowej sytuacji gospodarczej i finansowej – potencjalne zapotrzebowanie na pomoc finansową może przekroczyć aktualnie ustalony pułap w wysokości 25 miliardów EUR i z zadowoleniem przyjmuje proponowane podwyższenie tego pułapu do 50 miliardów EUR, co umożliwi Wspólnocie pozytywne rozpatrywanie potencjalnych wniosków o pomoc finansową.

W tym kontekście EBC zauważa, że procedura przewidziana w projekcie rozporządzenia powinna być w pełni zgodna z zakazem finansowania ze środków banku centralnego ustanowionym w art. 101 ust. 1 Traktatu w zw. z rozporządzeniem Rady (WE) nr 3603/93 z dnia 13 grudnia 1993 r. określającym definicje w celu zastosowania zakazów określonych w art. 104 i 104b ust. 1 Traktatu ⁽³⁾. W szczególności

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 332/2002 z dnia 18 lutego 2002 r. ustanawiające instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich (Dz.U. L 53 z 23.2.2002, s. 1).

⁽²⁾ COM(2009) 169, wersja ostateczna.

⁽³⁾ Dz.U. L 332 z 31.12.1993, s. 1.

EBC rozumie, że podwyższenie kwoty dostępnego wsparcia do 50 miliardów EUR, jak przewidziano w projekcie rozporządzenia, zostanie sfinansowane w całości z budżetów państw członkowskich, oraz że nie przewiduje się finansowania pomostowego lub refinansowania przez Europejski System Banków Centralnych. W związku z tym oczekuje się zapewnienia pełnego i ciągłego pokrycia rachunku Wspólnoty w EBC oraz rachunków państw członkowskich w krajowych bankach centralnych (KBC).

2. Uwagi szczególne

2.1. Proponowane brzmienie nowego art. 9a

EBC w pełni rozumie potrzebę zapewnienia prawidłowego zarządzania środkami średnioterminowej pomocy finansowej Wspólnoty. Niemniej jednak EBC pragnie zauważyć, że proponowane brzmienie nowego art. 9a można rozumieć w taki sposób, iż Europejski Trybunał Obrachunkowy będzie posiadał kompetencje do przeprowadzania audytów finansowych na rachunkach EBC i KBC. Dlatego też EBC sugeruje, aby – w związku z istniejącymi ramami prawnymi zawartymi w art. 27 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, który ma zastosowanie do EBC i KBC – zakres proponowanego nowego art. 9a był ograniczony wyłącznie do państw członkowskich korzystających z średnioterminowej pomocy finansowej Wspólnoty.

2.2. Obowiązek zasięgnięcia opinii Komisji

Zgodnie z art. 2 rozporządzenia (WE) nr 332/2002, państwo członkowskie, które nie przyjęło euro, ma obowiązek zasięgnięcia opinii Komisji, jeżeli „zapropozuje wykorzystanie źródeł finansowania spoza Wspólnoty, podlegających warunkom polityki gospodarczej (...)”. Termin „warunki polityki gospodarczej” powinien zostać zmieniony poprzez wyraźne wskazanie, że obejmuje on „ustanowione z wyprzedzeniem kryteria kwalifikacji”, co w sposób jednoznaczny obejmie kryteria kwalifikacji stosowane w ramach nowego rodzaju instrumentów pożyczkowych Międzynarodowego Funduszu Walutowego ⁽¹⁾.

2.3. Dostępność średnioterminowej pomocy finansowej Wspólnoty jako środka o charakterze zapobiegawczym

Należy zauważyć, że w zmienionym brzmieniu art. 3 ust. 2 oraz art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 332/2002 nie zawierają terminu „program wspierający”, który znajduje się w aktualnie obowiązującej wersji tych przepisów. Pominięcia te sugerują zmianę zakresu zastosowania średnioterminowej pomocy finansowej Wspólnoty polegającą na tym, że będzie ona dostępna tylko w odniesieniu do rzeczywistych – a nie potencjalnych – problemów z bilansem płatniczym. W tym zakresie art. 119 ust. 1 Traktatu mówi wyraźnie, że pomoc udostępnia się w przypadku „poważnego zagrożenia trudnościami” w bilansie płatniczym państwa członkowskiego. Artykuł 3 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 332/2002 także mówi o udostępnieniu pomocy finansowej w sytuacji państwa członkowskiego „poważnie zagrożonego” trudnościami z bilansem płatniczym (w opozycji do rzeczywiście „doświadczającego” tych trudności). Zawarte w art. 3 ust. 2 oraz art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 332/2002 odniesienia do terminu „program wspierający” miały zasadniczo na celu ustanowienie ram dla udostępniania pomocy finansowej jako środka o charakterze zapobiegawczym. Odniesienia te powinny zostać ponownie wprowadzone do brzmienia art. 3 ust. 2 oraz art. 5 ust. 1.

2.4. Charakter proponowanego nowego „protokołu ustaleń”

Należałoby również w sposób bardziej konsekwentny opisać „protokół ustaleń” wymagany zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 3a. W szczególności motyw drugi wskazuje, że protokół ten powinien zostać „wynegocjowany”, podczas gdy nowy art. 3a sugeruje, że protokół będzie miał raczej charakter dokumentu jednostronnego, „w którym wyszczególnia się warunki ustanowione przez Radę”. Jako że brzmienie art. 3a zasadniczo podąża za art. 119 ust. 2 Traktatu, sugeruje się, aby motyw drugi dostosować do brzmienia nowego art. 3a.

⁽¹⁾ Zobacz dokument pt. „IMF Overhauls Lending Framework”, komunikat prasowy nr 09/85 z 24 marca 2009 r. opublikowany na stronie internetowej Międzynarodowego Funduszu Walutowego pod adresem <http://www.imf.org>

3. **Propozycje zmian**

Propozycje zmian brzmienia projektu rozporządzenia wynikające z ewentualnego przyjęcia powyższych uwag zostały zawarte w załączniku.

Frankfurt nad Menem, dnia 20 kwietnia 2009 r.

Jean-Claude TRICHET
Prezes EBC

ZAŁĄCZNIK

Propozycje zmian

Tekst proponowany przez Komisję	Zmiany proponowane przez EBC
Zmiana nr 1	
Motyw drugi projektu rozporządzenia.	
<p>„W kontekście ostatnich doświadczeń w dziedzinie funkcjonowania średnioterminowej pomocy finansowej, należy doprecyzować właściwe zadania i kompetencje Komisji i państw członkowskich, których dotyczy wykonanie rozporządzenia. Ponadto warunki przyznawania pomocy finansowej powinny zostać sformułowane i zapisane w formie protokołu ustaleń, który zostałby wynegocjowany przez Komisję i zainteresowane państwa członkowskie.”</p>	<p>„W kontekście ostatnich doświadczeń w dziedzinie funkcjonowania średnioterminowej pomocy finansowej, należy doprecyzować właściwe zadania i kompetencje Komisji i państw członkowskich, których dotyczy wykonanie rozporządzenia. Ponadto warunki przyznawania pomocy finansowej powinny zostać sformułowane i zapisane przedstawione w formie protokołu ustaleń, który zostałby wynegocjowany przez Komisję i zainteresowane państwa członkowskie między Komisją a zainteresowanymi państwami członkowskimi.”</p>
Uzasadnienie – zob. pkt 2.4 opinii	
Zmiana nr 2	
Motyw drugi projektu rozporządzenia / Motyw czwarty projektu rozporządzenia	
<p>„Prawidłowe zarządzanie środkami otrzymanymi w ramach pomocy finansowej Wspólnoty ma fundamentalne znaczenie. Dlatego też należy zawrzeć w tym rozporządzeniu zapewnianą na mocy zawieranych obecnie umów pożyczki możliwość przeprowadzenia kontroli przez Europejski Trybunał Obrachunkowy bądź też przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF), gdy tylko któraś z tych instytucji uzna to za stosowne.”</p>	<p>„Prawidłowe zarządzanie środkami otrzymanymi w ramach pomocy finansowej Wspólnoty ma fundamentalne znaczenie. Dlatego też należy zawrzeć w tym rozporządzeniu zapewnianą na mocy zawieranych obecnie umów pożyczki możliwość przeprowadzenia kontroli przez Europejski Trybunał Obrachunkowy bądź też przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF), gdy tylko któraś z tych instytucji uzna to za stosowne. Dlatego też – z zastrzeżeniem art. 27 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego – należy zawrzeć w tym rozporządzeniu zapewnianą na mocy zawieranych obecnie umów pożyczki możliwość przeprowadzenia kontroli przez Europejski Trybunał Obrachunkowy bądź też przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) kontroli w państwie członkowskim korzystającym z średnioterminowej pomocy finansowej Wspólnoty, gdy tylko któraś z tych instytucji uzna to za stosowne.”</p>
Uzasadnienie – zob. pkt 2.1 opinii	
Zmiana nr 3	
Art. 2 rozporządzenia (WE) nr 332/2002	
<p>„Jeżeli państwo członkowskie, które nie przyjęło euro, zaproponuje wykorzystanie źródeł finansowania spoza Wspólnoty, podlegających warunkom polityki gospodarczej, będzie zobowiązane najpierw zasięgnąć opinii Komisji”</p>	<p>„Jeżeli państwo członkowskie, które nie przyjęło euro, zaproponuje wykorzystanie źródeł finansowania spoza Wspólnoty, podlegających warunkom polityki gospodarczej, w tym ustanawianym z wyprzedzeniem kryteriom kwalifikacji, będzie zobowiązane najpierw zasięgnąć opinii Komisji”</p>
Uzasadnienie – zob. pkt 2.2 opinii	
Zmiana nr 4	
Art. 1 ust. 2 projektu rozporządzenia	
<p>„Zainteresowane państwo członkowskie omawia z Komisją ocenę swoich potrzeb finansowych i przedkłada projekt programu dostosowawczego.”</p>	<p>„Zainteresowane państwo członkowskie omawia z Komisją ocenę swoich potrzeb finansowych i przedkłada projekt programu dostosowawczego lub wspierającego.”</p>
Uzasadnienie – zob. pkt 2.3 opinii	

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiany proponowane przez EBC

Zmiana nr 5

Art. 1 ust. 4 projektu rozporządzenia

„1. Komisja podejmie konieczne środki celem weryfikowania w regularnych odstępach czasu, przy współpracy z Komitetem Ekonomiczno-Finansowym, czy polityka gospodarcza państwa członkowskiego otrzymującego pożyczkę ze Wspólnoty zgodna jest z programem dostosowawczym oraz ze wszelkimi innymi warunkami określonymi przez Radę na podstawie art. 3. W tym celu państwo członkowskie przedkłada do dyspozycji Komisji wszelkie niezbędne informacje i w pełni z nią współpracuje.”

„1. Komisja podejmie konieczne środki celem weryfikowania w regularnych odstępach czasu, przy współpracy z Komitetem Ekonomiczno-Finansowym, czy polityka gospodarcza państwa członkowskiego otrzymującego pożyczkę ze Wspólnoty zgodna jest z programem dostosowawczym **lub wspierającym** oraz ze wszelkimi innymi warunkami określonymi przez Radę na podstawie art. 3 **i art. 3a**. W tym celu państwo członkowskie przedkłada do dyspozycji Komisji wszelkie niezbędne informacje **i w pełni z nią współpracuje.**”

Uzasadnienie – zob. pkt 2.3 opinii

Zmiana nr 6

Art. 1 ust. 6 projektu rozporządzenia

„Europejski Trybunał Obrachunkowy ma prawo do przeprowadzania wszelkich kontroli i audytów finansowych, które uzna za konieczne w kontekście zarządzania przedmiotową pomocą. Służby Komisji, w szczególności Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych, mają prawo kierowania swoich urzędników albo też należycie upoważnionych przedstawicieli do przeprowadzenia technicznych lub finansowych kontroli lub audytów, które uzna za niezbędne w kontekście zarządzania środkami średnioterminowej pomocy finansowej Wspólnoty.”

„**Z zastrzeżeniem art. 27 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego**, Europejski Trybunał Obrachunkowy ma prawo do przeprowadzania **w państwie członkowskim korzystającym z średnioterminowej pomocy finansowej Wspólnoty** wszelkich kontroli i audytów finansowych, które uzna za konieczne w kontekście zarządzania przedmiotową pomocą. Służby Komisji, w szczególności Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych, mają **zatem** prawo kierowania swoich urzędników albo też należycie upoważnionych przedstawicieli do przeprowadzenia **w państwie członkowskim korzystającym z średnioterminowej pomocy finansowej Wspólnoty** technicznych lub finansowych kontroli lub audytów, które uzna za niezbędne w kontekście **zarządzania środkami tej średnioterminowej pomocy finansowej Wspólnoty.**”

Uzasadnienie – zob. pkt 2.1 opinii